

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-03-12

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Kjerstin Nordborg och justitierådet Ann-Christine Lindeblad.

Lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen

Enligt en lagrådsremiss den 25 februari 2010 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnessakkunniga Ylva Qvarnström och ämnessakkunnige Gustaf Johnssén.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Det remitterade förslaget till lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen är avsett att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2003 om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn, det s.k. PSI-direktivet.

Lagen är i och för sig uppbyggd på ett logiskt sätt, med början i lagens syfte och tillämpningsområde, följd av definitioner, villkor etc. Lagrådet vill ändå ifrågasätta om det är lämpligt att dröja med definitionerna av "handling" och "vidareutnyttjande" ända till 6 § och därmed lämna den läsare som börjar med 1 och 2 §§ utan information om att dessa ord har en speciell betydelse i lagen.

1 §

I paragrafens första stycke anges lagens syfte vara att främja utvecklingen av en informationsmarknad genom att underlätta enskildas användning av handlingar som tillhandahålls av myndigheter på villkor som inte får användas för att begränsa konkurrensen. Som Lagrådet uppfattar saken är det två saker som behandlas i stycket, nämligen lagens syfte, att främja utvecklingen av en informationsmarknad, och de medel som ska användas för att detta syfte ska uppnås, nämligen att underlätta enskildas användning av handlingar som tillhandahålls av myndigheter på villkor som inte får användas för att begränsa konkurrensen.

Som stycket är formulerat kan sista ledet i texten tolkas så att lagen bara tar sikte på handlingar som tillhandahålls av myndigheter på villkor som inte får användas för att begränsa konkurrensen.

Formuleringen av sista ledet i första stycket lämnar för övrigt läsaren i ovisshet om det är myndigheten eller den enskilde som inte får använda villkoren för att begränsa konkurrensen.

På grund av det anförda föreslår Lagrådet att första stycket avslutas med en punkt efter orden "tillhandahålls av myndigheter". Den återstående texten bör formuleras om och placeras som ett andra stycke i paragrafen. I detta sammanhang vill Lagrådet dessutom

anmärka att avgifter behandlas som villkor i lagen under en egen rubrik. Rubriken närmast före 8 § bör därför rätteligen lyda "Övriga villkor".

I enlighet med det anförda föreslår Lagrådet att paragrafen får följande lydelse:

Syftet med denna lag är att främja utvecklingen av en informationsmarknad genom att underlätta enskildas användning av handlingar som tillhandahålls av myndigheter.

Lagen innehåller bestämmelser som avser att förhindra att myndigheter beslutar om sådana villkor för hur handlingar får användas som begränsar konkurrensen.

Bestämmelser om tillhandahållande av handlingar finns i annan författning.

10 §

Första meningen innebär att en myndighet i princip inte får bevilja någon en exklusiv rätt att vidareutnyttja handlingar. Det är bara om det är nödvändigt för att tillhandahålla en tjänst av allmänt intresse som en exklusiv rätt får beviljas någon. Det allmänna intresse som nämns i meningen ska, att döma av författningskommentaren, kunna tillgodoses genom att en kommersiell utgivare säljer uppgifter ur myndighetens handlingar på en informationsmarknad.

Med den restriktiva syn på exklusiva rätter som präglar första meningen är det naturligt att sådana rätter tidsbegränsas. En exklusiv rätt får enligt andra meningen beviljas för en tid av högst tre år. Tiden kan inte förlängas och ingenting sägs om huruvida rättsinnehavaren kan återkomma med en ansökan om en exklusiv rätt att vidareutnyttja handlingar av samma slag under en ny treårsperiod. Tystnaden på denna punkt får anses innebära att det inte går att få en exklusiv rätt till samma sak för en ny period. Detta går längre än

direktivet som föreskriver att en omprövning av villkoren ska ske vart tredje år.

Enligt tredje meningen ska den exklusiva rätten offentliggöras. I den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet bör utvecklas hur detta offentliggörande ska ske.